

YILI
1945

DERME

SAYI
17

Malatya Halkevi tarafından neşrolunan gayrimevkuf Dergi

İÇİNDEKİLER

<i>Toprak Kanunumuz</i>		<i>M. Sezener</i>
<i>Ata sözleri</i>		<i>M. Erkal</i>
<i>Şair Akif</i>		<i>Z. Adıyaman</i>
<i>Şair Remzi</i>		<i>M. Beşer</i>
<i>Selâm sana</i>		<i>Ş. Belli</i>
<i>Şiir</i>		<i>M. Erkont</i>
<i>„</i>		<i>M. Deliçay</i>
<i>„</i>		<i>Ş. Özatalay</i>
<i>„</i>		<i>Ö. Erdoğan</i>
<i>Köy akşamları</i>		<i>H. Bengü</i>
<i>Kaçık</i>		<i>M. Erkont</i>
<i>Şehir haberleri</i>		<i>DERME</i>

Toprak Kanunumuz

Yazan: Melâhat Sezener

Milletler hayatında büyük bir önem olacak kanunların muhakkak o memleketin sosyal hayatında mevcut gerçeklere dayanması, açık bir ihtiyacı karşılaması, herhangi bir eksikliği tamamlaması, karışığı düzgün, verimsizi verimli yapması o kanunun canlılığını sağlayan bir özelliktir. Toprak kanunumuz, bütün bu nitelikleri kendi bünyesinde toplayan, yıllardanberi istenen, özlenen değerli bir armağandır. Yurdumuzda çiftçiliği sanat edinenleri kendi mülkleri üzerinde çalışabilme imkânına kavuşturmak, çok eskidenberi gerçekleştirilmesi istenen bir amaçtı. Cumhuriyet rejimi, daha ilk temellerini kurarken (Köylü efendimizdir) sözünü şiar edinmiş, Şeflerimiz, çeşitli vesilelerle yıllardanberi köylüyü toprak sahibi etmek konusu üzerinde durmuşlardır.

Memleketimizde pekçok sürülmemiş arazi mevcut olduğu halde ömrünü ortakçılıkta geçiren, toprak sahibi olmayı en muazzez bir dilek halinde özleyen sayısız vatandaşların da mevcut olduğunu düşünmek, toprak kanununun isabetini kavramıya yeter. Yurt topraklarının sahipleri tarafından özenle, benimsenerek, sürekli bir surette işlenmesi milli iktisadiyatımızı, umumi geçim hayatımızı genişletecek, çiftçiliği sanat

edinenlerin emeğini değerlendirecektir. Bol geçim imkânlarına kavuşmuş, toprağına rahatça yerleşmiş mutlu çiftçi ailelerinin artması nüfusumuzu, aydınlarımızı çoğaltacak, toplumsal hayatımızı yükseltecektir. Zenginlik kaynaklarından henüz faydalanamadığımız boş topraklarımız yemyeşil bir cennet yüzü bağliayacak, berrak pınarları tatlı gölgeleriyle kucaklayan sıra kavaklar arasından şarkı söyleyen, elleri bakraçlı, yanık alınları cömert bir baht güneşiyle aydınlık yurt kızlarının ince endamları belirecektir.

Topraksız köylüye toprak dağıtımı işi, hem hükümete, hem de kişilere bazı fedâkarlıklar yükliyecektir. Zaten her mazhariyet bir gayret, her saadet bir emek ve özleyiş mukabili değil midir? Gerek elindeki toprakları çiftçiye dağıtmak ,gerekse onları donatmak, devlet hazinesinden önemli bir paranın çiftçilik alanına sarfı ile mümkün olacaktır. Diğer taraftan toprak sahibi vatandaşlarımız da feragatli davranacaklar, devletin sırası geldikçe, yetkili kurullar tarafından yapacağı kamulaştırmayı açık yürekle, her yönden tükenmez minnet borçlarıyla bağlı bulundukları hükûmette bir hizmette bulunmaktan duyacakları sonsuz bir gönül huzuru ile karşılı-

yacaklardır. Bütün topraklarımızın sahipleri tarafından özenle işlenmesi, sayısız çiftçi ailelerinin geçimini yoluna koyacak, ortalıktan kurtulmuş, çiftçi tabakasının çoğalması, sosyal bünyemizde bir yara halinde işliyen soluk benizli, pejmürde kıyafetli, yorganı omuzunda, çarıkları ipe bağlı, oradan oraya gezen, gurbet ellerde hasta ve bezgin dolaşan nasipsiz işçi zümresini ortadan kaldıracak, iktisadi müvazeneyi sağlayacaktır.

Toprak reformu hiçbir tarafta gü-rültüsüz yapılmamıştır. Bizde dava zaten yıllar yılı üzerinde durulmuş, milli bünyemize en uygun, en yararlı bir şekilde işlenmiş, olgunlaşmış bir dava olduğundan ve bütün vatandaşlarımız ta-

rafından benimsendiğinden elbet uygulanışı da o nisbette düzenli ve sükûnetli olabilecektir. Köylü arkadaşlarımızın da kendilerini bu derece düşünen, durumları ile öz bir baba gibi ilgilenen şefkatli hükümetimizin bu güzel kararını hiçbir zaman kötüye kullanmamaları, daha şimdiden ortakçı sıfatile ekip biçtikleri topraklara sahip olmaya kalkışmamaları, eskisi gibi kanaatlı bir gönülle bu işte sıralarını beklemeleri lâzımdır. Şuurlu, Cumhuriyet hükümeti kanunlarına tam manasiyle muti, hamiyetli Türk vatandaşı ve aziz Türk köylüsü her alanda olduğu gibi bu merhalede de kendisine düşen vazifeyi pek güzel bilir, takdir eder. Buna yürekten güveniyoruz.

Ata Sözləri

Toplayan: M. Erkal

- 1: Ayağı büyük olsun, başı büyük olmasın.
- 2: Ayı gibi tabanını yalasın.
- 3: Arı Bal alacağı çiçeği tanır.
- 4: Ağlayanın malı, gülene hayretmez.
- 5: Armud ol ağzıma dol.
- 6: Aç tavuk kendini darı anbarında görür.
- 7: Ayranım ekşi diyen olmaz.
- 8: Arsızın gözünü, kârsızın yüzünü görme.
- 9: Anasının geçtiği yoldan danası da geçer
- 10: Âleme verir telkini, kendi yutar salkımı.
- 11: Aşk deryasına girmeyen derinliğini bilmez.
- 12: Ata binmesi bir ayıp, inmesi iki..
- 13: Ayıp üzerine bir nokta konmuş kayıp olmuş.
- 14: Arap atı çullu da belli olur, çulsuz da
- 15: Ayak kabı dar olursa, dünyanın genişliği kaç para eder..
- 16: Ateş düştüğü yeri yakar.
- 17: Ateş ile pamuk bir yerde durmaz
- 18: Akıllı evlâdın var parayı nideceksin
- 19: Akılsız evlâdın var parayı nideceksin
- 20: Akı başından on karış yukarı.
- 21: Bacadan aşıyor ayvanın dalı
Yüzüne vurmuş yazmanın âli
Güzel nideceksin bu kadar malı
İşte görünüyor dünyanın halı

Tetkikler:

Şair AKİF

Yazan: Zeki Adıyaman

İlk yazımızı bu nam altında vermiştik. Bu ve bundan sonra devam edecek olan bütün yazılarımız aynı başlığı taşıyacaktır.

Geçen yazımızda şair“ Âsım”dan bahsederek müfret ve gazellerinden okuyucularımıza sunmuştuk. Alfabe sırasına göre bu yazımda da “Âkif,den bazı parçalar takdimedeceğim.

Akif: 281 de Adıyamanda doğmuş ve 933 de yine burada ölmüştür. Orta halli bir geçimi olan Âkif, bir gün Kay-

makamın haksız yere iğbirarına uğruyor ve şu müfredini bizzat kaymakama veriyor.

“Beni darbettin Bay hazreti sanma
ki helâl ettim
Seni bir babı âlişana arzıhal
ettim,,.

Bu müfredini şair kaymakama sunduğu esnada kaymakamın azlına dair telgrafın verildiği rivayet olunmaktadır.

GAZEL

Ey gönül yine bilmem neler ısrar edeceksin
Hicrinle mi sen beni bizar edeceksin
Bir nazarın ile şad edeyordun beni gâhi
Şimdi ne âcep hasreti didar edeceksin
Üftadına ketmeylediğin va'dı visah
Bilmem aceba kimlere ikrar edeceksin
Dünyada beni vuslun ile şad edemezsen
Mahşerde mi iltafını izhar edeceksin
Hicranın ile ağlatarak âkifi şahım
Ben anlıyorum ruhumu bimar edeceksin

GAZEL

Ahı kim niyleyerim günbegün artar kederim
Ne belâdır ki tükenmez bu benim derdi serim
Yine eflâkâ çıkar derdi dilin nevhaları
Korkaram ki seni ey mah yakar ahı şererim
Varsın âlamı gamim cümlesini bar etsin
Bu da bir çilledir ey dil kaderimdir çekerim
Günde bin hal ile eyvah diğer gün oluram
Daha bilmem ne kara günlere saklar kaderim
“Âkifa,, yarı vefa görmedim eyvah âhir
Göz açık bağı yanık sine kızılkan giderim.

Şair Remzi

Remzi 1848 tarihinde Arapkirde doğmuştur. Aslen doğup büyüme Arapkirli'dir. Asıl adı Mevlût olup şiirlerinde Remzi mahlâsını kullanmıştır. Aruz vezniyle güzel şiirler yazan Remzinin uzun boylu ve şişman olduğu söylenir. Hele en ağır yükleri kaldırmada Arapkirde eşi bulunmazmış.

Aile adları Apşar olarak anılır.

Bugün bu aile halâ mevcuttur.

Şair Remzi Ömrünün çoğunu sebzecilik yapmakla geçirmiştir, 1907 yılında Arapkirde vefat etmiştir.

Saz çalamıyan bu kıymetli halk şairi ümmi olup hiç bir hocadan ders almamıştır. Remzi aile tarafından Urfa Valisi topal Yusuf paşayla akrabadır.

Şiirlerden bir kaç örnek:

*Nuru veğhin pek münevver, lebleri mercan mısın
Dehr içinde yok misalin, afeti devran mısın?
Şol müzeyyen camını tezşin eder bin naz ile
Sevbi fahirle bezenmiş Yûsufu Kenan mısın?
Bu kadar dilberlerin bezmin temaşa eylerim,
Hulki evsafın güzeldir, sevdiğim canan mısın?
Hüsnünü methetmeye bu dilde kudret kalmadı;
Cenneti me'va içinde hurî-vîi gılman mısın?
Aşk ile mest olmuşam ki, serde akıl kalmadı.
Remzî kulsana feragât rusva-yi cihan mısın?*

Bir başka şiiri

*Bir melek sîma misali hüsnü etvarın nedir?
Âşıka eyler cefayn söyle efkârın nedir?
Bilürüm ülfet edersin diünü gün ağyaryyle
Bu kadar nazı istiğne bana inkârın nedir?
Gamzeniz hançer misali, sineme kâr eyledi,
Katlime ferman buyurun, bu sitemkârın nedir?
Mal ne hacet uğruna canım feda kılmazmıyım?
Senin bir faiden yok, bana bir kârın nedir?
Ateşi aşkımla Remzi Ruz-u şeb yanmaktadır
Hiç demezsin kanlı zalim hicriyle narın nedir?*

Bir başka şiiri

*Bülbülem başladım feryat etmeye
Aç hüsnün bağına yaz eyle bari.
Takadım kalmadı cevri çekmeye
İhsanın yok ise naz eyle bari.
Güzeller içinde bir nam kırmışsun
Canımın sevdiği dilber imişsin.
Remzi'yi de öldürürüm demişsin;
Babı ihsanını tez eyle bari.*

M. Kemâl Beşer

Eski Tahassüsler

Selâm Sana, Arapkir!..

Yazan: ŞEMSİ BELLİ

Selâm!.. Göldağının mor eteklerine yaslanan yeşil kasaba!.. Selâm sana!.. Ve.. o yeşiller diyarının iyi insanları, selâm size!.. Yüzlerce, binlerce kilometrelerden sayısız dağlar ardından sonsuz denizler ötesinden selâm!..

Üzüm bağlarının yeşil gölgeleri, akşamın portakal renkli ışıkları içinde titreyişken senin berrak havanı doya doya, seve seve emmiştım bir zaman!..

O zaman!.. O zaman ki, ömrümün en asûde, gençliğimin en mes'ut günleri olduğunu şimdi hissediyorum!..

Günün son renkleri Göldağının mor yamaçlarını pembe bir sise bürürken, ıslak gözlerimi ergüvani bulut kümelerine çevirerek o, zambak renkli akşamlarda kaç defa ağlamıştım!..

O gözyaşlarının bile, bir tadı vardı!.. İslak kirpiklerimden dökülen her damlanın içinde sonsuz bir saadetin pırıltıları gizli; mes'ut bir gençlik rüyasının hâtıraları saklıydı.

Çünkü.. Çünkü, yaşlı gözlerime derin bir samimiyetle bakan, bakışlarıyla gözyaşlarımı silen, küçük mendiliyle kirpiklerimi kurulayan biri vardı!..

Hiçbir şeyim, yahut herşeyim olan biri!..

Ulupınarın petrol selvileriyle çevrilen ince yollarında, birçok akşamlar, ahenkli bir şarkının engin nağmelerini ruhu muza sindirerek, içimizdeki saadetten bihaber yaşar, ve bilmem hangi filozofun dediği gibi, saadet içimizde olduğu halde onu uzaklarda, çok uzaklarda arardık!..

Nerede?.. Nerede, meşeli sırtların petrol yapraklarını okşayarak geçen bahar kokulu gece rüzgârları... Nerede, hırçın bir kadın gibi mavi kum örtülü damlarda saçlarımı dağıtan deli fırtınalar?... Berenge ufuklarında dalgalanan çingirak sesleri..

Şimdi...

Bir kalabalık şehirde yaşıyorum!..

Kulaklarıma çingirak sesleri yerine acayip uğultular geliyor!.. Mavi dağların yalçın kayalarında çırpınan köy türküleri yerine motor ve makina gürültüsü duyuluyor!..

Etrafa bakıyorum.

Allahın verdiği güzelliğe kanaat etmeyerek (Senin yarattığın dudağın rengini beyenmiyorum!) der gibi isyan eden, kızıl dudaklı, kızıl tırnaklı, başlarında - Yeniçeri sarığına benzer - acayip külâhlar bulunan kadınlar görüyorum!..

Etrafı dinliyorum .

Kulaklarıma şimdiye kadar duymadığım, ve bütün ömrümce duysam dahi anlayamayacağım tuhaf şarkılar

geliyor!.. [Bel ami!..] diyorlar. [Ah,, Arjantina!..] diyorlar... Ne dinlediğimi bilemiyor, nerde olduğumu unutuyorum!.,

Ey!.. Benden fersahlarca uzakta bulunan ve (O)nu içinde saklıyan güzel, yeşil Arapkir!.. Selâm!.. Gönüller dolusu selâm sana!..

Sana da selâm, ey yeşil Arapkirin sarı çiçeği!.. Benim "hiçbir şeyim, yahut herşeyim,,olan biri!..

Size de selâm!.. Ey, o güzel muhittin mes'ut insanları!..

Şemsi Belli

İstanbul 25.5.944

ANADOLUYA

*Çiçek bahçesi gibi her yönün mis kokuyor
Ayrı düşen canları dağlamaz mı dış hasret
Kelebekler, arılar sevinç, refah dokuyor
Pınarlardan kaynıyor dipdiri bir saadet.*

*Şu tertemiz havayı daha çok emmek için
Bu göğüs dar geliyor; Bu ciğer yetişmiyor;
Hazırım Anadolu canımı vermek için
Sana can vermiyenler Tanrıya erişmiyor.*

Mehmet H. ERKUNT

AYTEN

*Sonsuz bir neşeyle geçsin baharın,
Ömrünün hâzını olmasın Ayten.
Nur gibi parlansın ipek saçların,
Kimse yaprağını yolmasın Ayten.*

*
**

*Çarpınsın gönlünde tatlı 'emeller.
Yok olsun önünde bütün engeller.
Uzanmasın sana bigâne eller,
Göğlerin elemle dolmasın Ayten.*

*
**

*Kaplasın ruhunu pembe bir duman,
Kahkahanla dolsun bütün âsuman.
Cânan, baş ucunda dursun herzaman,
Güzel yanakların solmasın Ayten...*

Meftun DELİÇAY

İntizar

Sevime

*Çığlıkla her taraf doldu boşaldı;
Sürüler ağıla döndüğü zaman,
Hayalim maziye takılıp kaldı,
Sürüler ağıla döndüğü zaman.*

*Yıllardır çektiğim nedir elinden?
Ayrıldın gönümü her emelinden
Bir haber beklerim esen her yelden
Sürüler ağıla döndüğü zaman.*

*Lâcivert tepeler kayboldu siste
Kulağım ruhuma süzülen seste,
Bitti bak şu günün son bestesi de,
Sürüler ağıla döndüğü zaman.*

*Fakat bitmez gönlün bu intizarı
Sürecek hep böyle bu ahu u zarı
Arzular, ümitler kaldı hep yarı
Sürüler dağlardan döndüğü zaman*

Şinasi ÖZATALAY

VEFASIZ KADIN

(O)na

*Uzaktan kıvrılışlar bilmem bunun nazı mı?
Ulu Tanrım böyle mi yazmış benim yazımı?
Fakat, işte vefasız kırdı gönül sazımı
Bu aşkı anlamayan hercai bir haylaz mı?*

*Bütün çektiklerimin hepsi senin içindi.
Emelimin, arzumun yerine dertler sindi.
Gönlüme acı hayat nice darbeyle indi.
Yine sen anlamadın aşkı vefasız kadın,...*

Şinasi ÖZATALAY

DİLENCİ

*Dünyü, bugünü, yarını,
Yoksulun yoğunu, zenginin varını
Düşündüm:*

*Şükrettim bugünüme
Dalgın dalgın geçiyorken bir yoldan
Bir fakir çıktı önüme.*

*Bir ses geldi derinden
İnledi için için;
"Ey hayır sahipleri
Allah rızası için!,,*

*O yoksul zavallıya
O perşian halliya
Yardım etmek istedim
Para vereyim dedim*

*Düşünmeden bir lâhza,
Yürümeden bir adım
Ah.. ey.. Sevgili Tanrım.,
O zavallı fakire
Bir şey vereyim diye
Ceplerimi aradım!*

Ömer ERDOĞAN

KÖY AKŞAMLARI (1)

Şemsi Belli

Yazan: HİKMET BENGÜ

İlimizin yeni yetişen birçok genç kalemleri arasında istikbal hakkında bize büyük ümitler veren kabiliyetlerden biri de Şemsi Belli'dir. Son zamanlarda Fırat gazetesinde -Meftun Deliçay imzasıyla- birçok güzel şiirler neşreden genç hemşerimiz, (Köy Akşamları) isminde küçük bir şiir kitabı çıkardı.

Diyebiliriz ki kitap, tam mânasıyla ilimizin mahsülüdür.

Yazan: Malatyalı, basan: Malatya basımevi.. Ve kitabın müdrecatı halis bir Anadolu mahsülü.. İşte bu şartlar içinde neşredilen bu küçük eseri ve şairini Derme sütunlarında okuyucularımıza takdim etmek isterim.

Kitabın içinde yirmiye yakın şiir var. Bunlardan bir tanesi bile (yeni tarz) adıyla vasıflandırılan ve birçokları tarafından da (Bobstil şiir) diye tesmiye edilen vezinsiz, kafiyesiz neviden değildir.

Şair, hakikî şiir atmosferini ve millî şiir tarzını edebiyatta en nurlu yol olarak kabûl etmiştir.

(Köy Akşamları) şiirinin son kıtasını ve ona bağlı bulunan ek halk türküsünü aynen yazıyorum-

*Kadınlar küleği takar koluna,
Çoban, hey.. diyerek davara sesler.
Gelinler dizilir beri yoluna,
Duyulur derinden şu hazin sesler:*

*Üzüm aldım üzümünen
Yar küsülü bizimnen
O yarı alıp gettiler
Vallah gördüm gözümünen.*

.....

Nefis bir köy türküsü ile sona eren (Köy akşamları) şiiri, önümüze canlı bir tablo geriyor:

Omuzunda testi ile suya giden bir köy Ayşesi.. Tarlada orak çalan Kezban. Pınarın başında hasbihal eden köy kızları., Ve nihayet davar sağmağa giden gelinlerin hazin türküleri,,,

Kitabın en güzel şiirlerinden birini teşkil eden (Bulamirem) komediyle trajedinin yuğrulduğu nefis bir şiirdir. Şair, gurbet otellerinde perişan bir vaziyette geçen hayatını açık olarak anlatıyor. Parası kalmamıştır.

*Beş gurusı galmadı yırtık cüzdanda
Çoktan da vazgeçtim az bulamirem*

diyor. Diğer taraftan yemek pişirmek için bulgur bulduğu halde tuz bulamı-

*Biraz bulgur goydum gırık tavaya
Ona da koyacak duz bulamirem.*

yor.

Ne acı bir sahne... Şemsi Belli, bu acı sahneleri okadar tatlı bir lisanla anlatmış ki okurken insanın, üzüleceği yerde güleceği geliyor.

Şiirlerin herbiri üzerinde ayrı ayrı duramayacağım. Kendi kanaatime göre Şemsi Bellinin ilk eseri olmasına rağmen hemen hemen olgun bir kalem karşısında bulunuyoruz. Bu arada ufak tefek şekil hataları ve bazı yersizliklerin de bulunduğunu söylemeden geçmiyeceğim. Bazı kelimeler varki çok tekrar edilmiş. (Ahüzar, Yıllarca..) gibi,

Bunlardin başka yersiz bulduğum diğer bir nokta daha var:

Kitabın 14 cü sahifesinde (Kürt Kızları) diye bir şiir var. Ahenk ve vezin çok kuvvetli olan bu güzel şiir gönül isterdiki (Köy Kızları) olsun.

Maamafih bu küçük kitap bir hem şehrimizin olması ve yukarıda da bahsettiğimiz veçhile yaşından daha fazla bir olgunluk ihtiva etmesi dolayısıyla gelecek hakkında büyük ümitler vâdetmektedir.

Genç şairi tebrik eder, daha olgun ererlerini bekleriz.

(1) Köy Akşamları Malatya - Doğu Basımevi 1945 — 32 sahife 50 kuruş.

Hikmet BENGÜ

K A Ç I K

Yazan: **Mehmet H. ERKUNT**

Ağustos güneşinin iyice gevrettiği yığınlar bir yandan harman yerine taşınıyor, bir fandan da düğün sürülü - yordu.

Ak Veli, iki gün evvel tarlada ne kadar sap varsa hepsini harman yerine taşımıştı. Harmanı hele bir kaldırsın, buğday kuyularını dolduracak, yiyeceğini bir kenara ayırıp geri kalanını da şehire iletip satacak, borçlarını ödeyecek, tuzunu, gazını, sabununu, kahvesini alıp, Allah sağlık verirse güzel bir kış geçirecekti.

Aklı hep o kış günlerinin ocakbaşı safasına takılıyor, üç yaşındaki oğlu ile sevgili Kezban'ı gözlerinin önüne geliyor, bu tatlı kuruntular gayretini kamçıyordu. Böyle düşünüp çalışırken yorulmak nedir bilmez, acıktığı bile aklına gelmezdi.

Vakti anlamak için bir güneşe bir de yerdeki gölgesine baktı. Öğle yemeğinin vakti yaklaşmıştı. Neredeyse Kezban, soğuk ayranı küçük destiye, yemeği de sepete koymuş olduğu halde karşıki sırtta görünecekti. O zamana kadar yeni attığı şu sapları da bir eritseydi... Elindeki uzun öğendireyi kaldırdı. Sabahatanberi durmadan dönen alaöküzlerin sırtında gezdirdi.

— Deeehh;.. Haydaa;.. Deeehh;.

Gevrek sapların çıtırtısı arttı, Düğün, sapların üstünde daha hızlı kayma-

ğa başladı. İri başakların ezilerek dış dış kenarlarda toplanışı Veliyi coşturdu. Uzun öğendiresini bir iki kere daha öküzlerin üzerinde gezdirdi. Gür ve şen bir sesle türkü söylemeye başladı.

Yazması koynuma dolanıyor severken Merdivenden tıkır mıkır inerken

Türküsünü bitireceği sıralarda karşıki sırtta Kezban belirdi. Üç yaşındaki yavrusunu sırtına sarmış, bir bohça ile örttüğü sepeti koluna takmış hızlı hızlı geliyordu.

Ak Veli öküzleri ıslık çalarak durdurdu. Kuşağının arasından beyaz mendilini çıkardı. Kezban'a doğru salladı. Kezban onu görünce boşta kalan kolunu yukarıya kaldırdı, başının üstü de bir kaç kere çevirdi.

Veli, öküzleri boyunduruklarından çıkardı. Yakınlarındaki pınardan sula-maya götürdü. Pınardan dönüp irice bir meşenin gölgesine hayvanları salıverirken, sofrayı hazırlamış olan Kezban kocasına sesleniyordu .

— Haydi gayri... Pilavı sogutma - dan yiyelim;..

— Geliyorum,.. geliyorum.

Geldi Oğlunu kucakladı, Sonra koltuklarının altından tutup havaya kal-

dırdı, Öptü öptü çuval sergilerden birinin üzerine oturttu. Canı kadar sevdiği Kezbanını da ihmal etmedi. Terli yanaklarından, kara gözlerinden öptü.

Harman zamanının bitmesi yaklaşmıştı. Herkes işini bitirmiş, samanlarla karışık buğdayları ayırmak, harman savurmak için uygun rüzgârın esmesini bekliyordu.

Veli ikigün evvelki rüzgârda epeyce harman savurmuş, yarıya yakın işini bitirmiş, buğdayları kıl çuvalara doldurup evine taşımıştı.

Ogün hava çok durgundu. Yabasını küreğini samana saplayan Veli, taze bir meşedalin gölgesine uzanmış, rüzgâr bekliyordu. Askerliği beraber yaptıkları en candan arkadaşı Osman çıkageldi.

Osmanın halinde bir durgunluk vardı. Dertliye benziyordu. Veli Osmanın selamını alırken toplandı. Yanında yer verdi. İsteksiz isteksiz havadan, sudan konuştuktan sonra Osman içindeki acıyı dökmeye başladı.

— Hay Veli; dedi. Sana birşey di. vivereceğim amma dilim varmıyor.

— Ne imiş o.. Hayır ola;

Osman durakladı. İcini yakan alev vurmuş gibi kıpkırmızı oldu. Veli onu deşmek isteyerek:

— Di, bakalım canım.... Ne duruyon?.. Ne var ki?..

— Ne olsun, Cığerim ağzıma geliyor. Söyleyemiyorum.

İkisi de sustular. Veli, bu garip halin ne olduğuna, söylenecek sözün acı oluşuna akıl erdirebilmek için düşünmeye başladı.

Bir müddet böylece kaldılar. Nihayet Osman gözlerini yerden kaldırıp Velinin gözlerine çevirdi. Başını başına

yaşlaştırdı. Kısık sesle anlatmaya başladı:

— Acı, çok acı birşey Veli... Birdenbire öfkelenme sakın.. Bana şom ağzılı deme.. Seni çok sevdiğimi bilirsin.. Bugün sana kötü bir şey, haber vereceğim.. belki inanmazsın.. Gözlerimle görmesem ben de inanmazdım,

Duyacak bir kimse varmış gibi ağzını Velinin kulağına yaklaştırdı. Yavaş yavaş söylemeye başladı.

— Kezban muhtarla sevişiyor. Sana hainlik ediyor. Sen harmanda iken muhtarı eve alıyor. Bunu ben kaç kere gördüm. Belki bir işleri vardır. dedim, oralı olmadım. Üst üste birkaç sefer görünce, Allah bilir ya aklıma kötü şeyler geldi. Şunları bir gözetleyim dedim. Çeşme başında buluştukları bir gün arkalarından gittim. Senin eve girdiler ben de küçük ağıldan içeri girdim Dinledim. Kezbanla muhtar içeride fin. girdeşiyorlar. Gözlerim karardı. Yerimde duramıyordum. Hemen içeriye atılıp ikisini de boğacaktım.. Bana haber vermeden karımı öldürdü diye belki Velinin hatırı kalır; dedim. Oradan kaçır gibi geri döndüm. İşte böyle. Bilmem sözlerime inanıyormusun?

— İnanacağım geliyor amma... O beni çok severdi,

— Kadın kısmına güven olmuyor ki,

İki ağız da kapandı. Gözlere duman köktü. Başlar öne düştü. Toprağa dalan dumanlı gözlerde herşey silindi. Dünya kapkara bir zindan oldu.

Velinin burkulan içi inanmakla inanmamak arasında bir tereddüt ve tiksinti devresi geçiriyordu.

Düşündü, düşündü. Bu işi mutlak

bir sona erdirmek ve aydınlatmak gerekti. C'igerlerini yakan alevli bir nefes alıverdi. Arkadaşına döndü. Sordu:

— Ne yapmalı?..

— Vallahi sen bilirsın. Bana kalır-sa bir kere de sen gözetle;..

Veli, ertesi günü, harmana gider gibi erkenden yola çıktı. Öküzleri köy sı-gırtmacına verip kendisi köy çeşmesinin arkasındaki sık çalılıarın arasında giz-lendi. Kuşluk vakti bir aralık çeşmede kimse kalmadı. Kezban elinde bir bak-raçla çeşmeye geldi. Öbür köşeden de köyün muhtarı çıktı. Çeşme başında a-zıcık konuştular.

Veli ne konuşulduğunu duyamadı. Her tarafı zangır zangır titriyordu.

Kezban bakracını doldurdu. Muh-tarla yanyana yürüdüler. Veli yavaşça bulunduğı yerden çıktı. Kendini göster-memeye çalışarak onların peşinden yürüdü.

Kezbanla muhtar eve girince Veli de küçük ağıl tarafında dolaştı. Ağıl duvarından yavaşça aştı. Evin büyük o-dası ağıla bitişikti. Oraya hem misafir alırlar, hem de yaz günlerinde orada ya-tarlardı.

Odanın duvarına yaklaştı; içeriyi dinlemeye başladı.

Kezban billur seslerle gülüyor, muhtar da açık saçık şeyler söylüyordu.

Kafasını duvara dayadı. Baş dö-nüyor, zihninden kötü şeyler geçiyordu. Demek bütün kalbiyle, varlığıyla sevdi -ğİ kadın, başka birinin koynuna girmeye hazırlanıyordu ha... Demek Osmanın söyledikleri doğrudu ha?..

Gögsünü vumrukluyor, içine kay-nar sularını boşaltıldığını duyuyordu.

Etrafına bakındı. Kapiya yakın iri-

ce bir taş gördü. Titreyen kollarıyla ku-cakladı. "İki alçak başı bir yastıkta e-zerim;,, diye söylendi.

Halsiz halsiz yürüdü. Dört basamak merdiveni güçlükle çıktı. Aralık duran birinci kapıdan girdi. Son bir gayretle oda kapısını birdenbire arkasına kadar açıverdi. Kendi temiz yatağında muhtar-la Kezbanı çırlıçıplak gördü. Ayağının birini eşikten içeriye atar atmaz gür bir kakhkaha salıverdi.

Kucağındaki taş, ayaklarının dibine düştü. Kolları yukarı aşağı kalktı indi Fırlak gözlerini tavandan yere doğru çevirirken taşın üstüne külçe gibi yığı-liverdi.

Sert rüzgar kar yağacağını bildir-mek ister gibi herkesin yüzünü kamçı-lıyordu.

İstasyonu dolduran kalabalık, İs-tanbula hareket edecek trenin kalkma-sını bekliyordu. Bir jandarma başçavu-şu, orta yaşlı perişan kılıklı bir erkeğı zaptetmeye uğraşan üç jandarmaya

— Kompartımanın kapısını iyi kapatın;.. İkiniz camdan tarafa oturun., Eğer daha çok zorlayacak olursa elini a-yağını bağlayın, yatırlın.. diye emirler veriyordu.

Herkesin gözü jandarmalar tara-fından sürüklenir gibi götürülen adama çevrilmişti. O, hep aynı sözleri bağıra bağıra tekrar ediyordu:

— Bırakın beni.. Kezban muhtara kaçtı;,, Çocuğumu boğacaklar;,, Vali pa-şaya söylerim.. Vali paşaya söylerim;,,

Oradakiler birbirlerine soruyorlar:

— Ne imiş?

— Ne olmuş bu adama?

Uzaktan seyreden iki ihtiyar kadın

yarı dualı sözlerle birbirine:

— Allah saklasın oynatmış.

Diye fısıldıyorlar.

Kürklü paltosunun enli yakasından kafasını çıkarıp çıplak adamı süzdükten sonra arkadaşının kolundan çekip yürüten bir bay:

— Yürü canım; ne bakıp duruyor sun? Kaçığın biri işte;.. diyor,

Kampanayı müteakip tren, derin nefeslerle hareket ederken, içeriye zorla yerleştirilen Ak Veli'nin sesi hâlâ duyuluyor:

— Bırakın beni.. Çocuğumu boğacaklar., Vali paşaya söylerim,,, bırakın beni..

Mehmet H. ERKUNT

ŞEHİR HABERLERİ

KÖY GEZİLERİ:

1: 20.5.945 tarihinde Sosyal yardım ve köycülük şubelerine mensup Doktorlar, Ziraatçılarla avukat ve öğretmenlerden ibaret kalabalık bir heyet (Fethiye) köyüne giderek hastaları muayene etmişler, sıtmahlara atebrin, hastalara bedava ilâç dağıtmışlar ve köylünün istekleri üzerinde samimi konuşmalar yapmışlardır.

2: 16.6.945 de, Evimiz temsil ve müzik heyetleri, bir müddet evvel elektrik ışıklarına kavuşan (Doğanşehir) bucak merkezine bir gezi tertip etmişlerdir. Köyün güzelce ışıklandırılmış ve tanzim edilmiş olan sahnesinde ve pek kalabalık bir halk huzurunda (İstiklâl) piyesi, herkesi ağlatacak kadar büyük bir muvaffakiyetle temsil edilmiştir. Piyesten evvel ve sonra Millî oyunlar oynanmış, mahallî şarkı ve türküler söylenmiş ve çok alkışlanmıştır.

3: 7.7.945 tarihinde (Sürgü) köyü elektrik santralının açılış töreninde doğanşehir programı tekrarlanmıştır. Mütehassıs doktorlarımız yüzlerce hasta muayene etmişler ve yine bedava Atebrin ve ilâç dağıtmışlardır.

KONFERANSLAR:

1: Toprak kanununun çıkarılması münarebetile gerek Evimizde ve gerek köylerde muhtelif ekipler tarafından seri konferanslar verilmiş ve çiftçiye topraklandırma konusu ve gaveleri etrafında candan tezahürlerle karşılanan bir çok konuşmalar yapılmıştır.

2: Tatil dolayısıyla şehrimizde bulunan değerli gençlerimizden ve hukuk fakültesi 11 inci sınıftan Adil Giray tarafından (Türk İnkılâbı) ve Tıp Fakültesi talebesinden Necati Tatar tarafından da (Vitaminler) hakkında alâka ile dinlenen iki konferans verilmiştir.

KURSLAR:

I: Bu sene Lise ve Ortaokulda ikmale kalan öğrencilerimiz için üç ay devam etmek üzere iki matematik ve bir franrızcı kursu açılmıştır.

Feragatlı ve değerli öğretmenler idaresinde bulunan bu kurslardan yüzlerce talebe ciddi istifadeler temin etmişlerdir.

II: Türkçe okuyup yazma bilmeyen kızlarımız için, Evimizde bir A kursu açılarak, Okullara devam edemeyen kim-sesiz Fakir çocuklara yeni harflerimiz öğretilmiş, kısaca yurt bilgisi dersleri verilmiştir.

SPOR:

Haziran ayı zarfında değerli Güreş Antrenörümüz bay Necati tarafından şehrimizde ilk defa olarak, ağırlık üzerine tasnif yapılmak şartile (serbert gü-musabakalara 5 ile 8 ilçe takımları davet edilmişse de yalnız Maraş takımı gelmiştir. İki gün hakiki bir spor bayramı halinde devam eden Malatya - Maraş takımları musabakasında Maraş takımı püvan hesabı ile birinciliği kazanmıştır. Gece, Evimiz tarafından galip takım şerefine Şehir kulübünde bir ziyafet verilmiştir.

YENİ BİNAMIZ:

Geçen sayımızda yapılmasını temenni ettiğimiz yeni Halkevi binasının, C. H. P. yüksek Genel Sekreterliğimizce, yaptırılmasına muvafakat edildiğini derin sevinçlerle haber almış bulunuyoruz. Değerli Parti müfettişimiz Mühendis B. Kâzım Aydar yeni binamızın Plân ve projelerinin yapılmakta olduğunu müjdelemiştir. Derhal yapılan idare kurulu toplantısında: Büyüklerimize minnet ve şükran duygularımızın sunulmasına karar verilmiştir. (Derme) bu mesut günün tahakkukunu sabırsızlıkla bekler ve bu uğurda çalışanlara candan başarılar diler.

İNÖNÜ ABİDESİ:

Meydanlarımızın abide ve heykellerle süslenmesi hakkındaki isabetli kararlarının neticesi olarak sayın Valimiz İstanbula giderek Heykeltraş Nejadla bu husustaki mukaveleyi imza etmişler ve abide için evvelce teklif edilen 168000 lira bedelden 8000 lira tenzilat yaptırılmasına muvaffak olmuşlardır.

Hükümet konağı meydanına dikilecek olan Aziz Millî Şefimizin heykeli sivil olarak 6 metre ve kaide ile birlikte 14 metre yüksekte olacaktır. Kaidenin yanlarında kabartma 8 reliyef bulunacak ve meydan abideye layık bir şekilde süslenecektir.

ATATÜRK HEYKELİ:

Gazi Bulvarı ortasındaki dörtyol meydanına da Ebedî Şefimizin heykelinin dikilmesi kararlaştırılmıştır. Her iki heykelin dikilmesine muktazi paralar, temin edilmiş veya edilecek bulunmasına binaen iki sene sonra bu büyük işlerin başarıldığını görmek bahtiyarlığına kavuşacağımızdan dolayı şimdiden sevmekteyiz. Değerli Vâlimizi candan tebrik eder daha bir çok başarılar dileriz.

OKUMUŞU ÇOĞALTMA, OKUYANI KORUMA KURUMU

Geçen sene merkezi Malatyada olmak diğer yerlerde de şubeleri bulunmak suretile, Millet vekillerimizden M. Nedim Zapçının başkanlığı altında (Okumuşu çoğaltma, okuyanı koruma) kurumu tesis edilmiş ve ilk iş olarak İl merkezinde 1.2 numaralı iki ilk okul açılarak hayırlı çalışmalarına başlamıştır.

Kurum bu sene de okuyanları korumak üzere ikinci adımı atmış, İstanbul-Ankara - Malatyada birer (Talebe yurdu) açılmasına karar verilmiştir.

İstanbuldaki vatandaşlarımız tarafından tertip, ve Üniversitedeki gençlerimiz tarafından yapılan (Kaysı gecesi) geliri olarak elde edilen dörtbin lira ile Mercanda yurda elverişli bir bina tutulmuşu memur ve müstahdem kadrosu tesbit edilmiştir.

Geçen hafta Malatyada yapılan (Üniversiteliler gecesi) varidatı da bu yurd işlerine harcanacaktır.

Cemiyetin birkaç gün evvel yapılan umumî toplantısında, İl merkezinde Parti tarafından idare edilmekte bulunan talebe pansiyonunun yataklı - yemekli tam bir yurd haline getirilmesi için kendilerine devredilmesi talep edilmiş ve Parti İl idare kurulu yaptığı bir toplantıda bu isteği inceleyerek pansiyonun yurd halinde idaresi için bu kuruma devredilmesine karar vermiştir.

Kurum Başkanı bulunan Sayın Millet vekilimiz gerek cemiyetin İlçelerimizde birer şubesini açmak ve gerekse açılacak talebe yurdlarına yardım işlerini gerçekleştirmek üzere İlçelerimize gitmişlerdir.

Okumuşu çoğaltma, okuyanı koruma kurumunun kültür yolundaki bu değerli ve hayırlı mesailerine en az emekleri dokunanları bile daima minnet ve şükranla anmak hepimiz için bir yurd borcudur.